

פרשת ואתחנן

לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות ה' אלוהיכם.

ולכאורה יש לתמוה, בשלמא לגרוע ממצוות ה' אסור, אבל מדוע אסור להיות מן המהדרין ולהוסיף על מה שציווה ה'.

והסביר המגיד מדובנא בדרך משל. איש אחד היה נוהג לשאול כלים מחבירו, וכפעם בפעם היה מחזיר לו כפליים ממה ששאל ממנו. תחת כך ששאל ממנו החזיר לו שתי כפות, ותחת קערה אחת, שתי קערות. כאשר תמה המשאל על כך, היה השואל משיבו, כשהבאתי הכף לביתי הרתה וילדה כף שנייה, וכמו כן הקערה. פעם אחת בא אליו השואל ואמר לו, הערב יש לי אורחים חשובים בביתי, ואולי אפשר להשאיל מנורת הכסף הגדולה שלך. המשאל נעתר מיד לבקשה לו, וחשב בלבו, למחר יביא לי שתי מנורות. עברו מספר ימים והשואל לא החזיר אף מנורה אחת. אמר לו, למה לא החזרת לי את המנורה. אמר לו השואל, בשעה שהבאתי המנורה לביתי, מיד מתה המנורה. כעס המשאל וצעק, הנשמע כדבר הזה, וכי מנורה מתה. השיב לו השואל בניחותא, וכי כף וקערה מתעברות ויולדות. ואם תמול שלשום כשהחזרתי לך כפליים ממה שהשאלתני האמנת שדרכם של כלים ללדת, על כרחך תאמין עכשיו שמנורה יכולה גם למות.

הנמשל: "לא תוסיפו" אל נא תצדקו יותר מדאי, כדי שאחרי כן "לא תגרעו", כי כל המוסיף סופו להיות גורע.

(המגיד מדובנא)

שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלוהיך. כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' אלוהיך.

כתב רש"י בשניהם כאשר צוך במרה. וצ"ל מאי נפק"מ היכן ציוה.

וי"ל כי יש בן המכבד את אביו מפני שנהנה ממנו וכל מחסוריו עליו, וכשאיך צריך לטובתו או כשאיך נותן לו האב איננו מכבדו. אבל לא כן ציוה ה' מצות כיבוד אב ואם, אלא צריך לכבדם שלא ע"מ לקבל פרס. והנה, במדבר כשציוה ה' על מצות כיבוד אב ואם לא היה סומכין על שלחן אבותם, כי המן ירד מן השמים לכל נפש, ולא היה מכבדים מפני שנהנו מהם רק משום שהקב"ה ציוה עליהם לאהוב את אבותם. וזהו מה שכתוב כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' אלוהיך, כאותו זמן שציוך, שלא היה לך תועלת מהם ואפ"ה היתה מכבד אביך ואמך.

ומדיוק במה שכתב בפרשת קדושים, "איש" אמו ואביו תיראו, שגם מי שהוא איש ואינו סמוך על שולחן אבותיו, מ"מ תיראו.

וכן במצות שמירת שבת. כי באמת שבת הוא לצורך הגוף, שא"א לאדם שיעסוק תמיד במלאכה מבלי לשבות יום אחד בשבוע. אבל אין זה המכוון של השבת, אלא הוא מנוחת הנפש והוא יסוד האמונה, ואות הוא כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. והנה, כשציוה ה' אותנו על שביתת השבת היינו במדבר, והיה כל השבוע שביתת מלאכה והיה ישראל מתפרנסים בנס והיתה שמירת שבת לתכלית האמיתית, לאות בינינו ובין ה'. וזהו מה שכתוב שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלוהיך, כאותו זמן שציוך, כן תשמור עתה את השבת.

(כתב סופר)

ובקשתם משם את ה' אלוקיך ומצאת, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

פתח בלשון רבים "ובקשתם", וסיים בלשון יחיד "ומצאת כי תדרשנו".

אלא הובא בשם הגר"א, במסכת ראש השנה אמרו, שנים שעלו לגרדום (gallows) לידון ודיןן שוה, זה ירד וזה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל... מפני מה זה נענה וזה לא נענה. זה שהתפלל תפילה שלימה נענה, וזה שלא התפלל תפילה שלימה, לא נענה. וביאר רש"י שם, שתפילה שלימה היינו תפילה בכוונה.

וזהו שאמר הכתוב "ובקשתם משם את ה' אלוקיך", היינו שנים שבקשו, "ומצאת", רק אחד בלבד, מדוע, "כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך", רצה לומר, שהתפללת בכוונה שלימה.

(גר"א)